

אגרת הרמב"ן

מתוך ויקיטקסט

קפיצה אל: [ניווט](#), [חיפוש](#)

"שמע בני מוסר אביך, ואל תט'ש תורת אמן" ([משלי א ח](#)).

תתנהג תמיד לדבר כל דבריך בנחת, לכל אדם ובכל עת, ובזה תנצל מן הפעם, שהיא מדה רעה להחטיא בני אדם. וכן אמרו רבותינו ז"ל ([נדרים כב ע"א](#)): כל הכועס – כל מיני גיהנום שולטים בו, שנאמר ([קהלת יא י](#)): "הסר פעם מלפך, והעבר רעה מבשרך". ואין "רעה" אלא גיהנום, שנאמר ([משלי טו ד](#)): "וגם רשע ליום רעה".

וכאשר תנצל מן הפעם, תעלה על לך מדת הענוה, שהיא מדה טובה מכל מדות טובות, שנאמר ([משלי כב ד](#)): "יעקב ענוה, יראת ה'".

ובעבור הענוה, תעלה על לך מדת היראה, כי תתן אל לך תמיד: מאין באת, ולאן אתה הולך; ונשאתה רמה ותולעה בחיך, ואף כי במותך; ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון, לפני מלך הכבוד, שנאמר ([דה"ב ו יח](#)): "הנה שמים ושמי השמים ל' א יכלכלוך", אף כי לבות בני אדם (ע"פ [משלי טו יא](#)). ונאמר ([ירמיהו כג כד](#)): "הל' א את השמים ואת הארץ אני מלא, נאם ה'".

וכאשר תחשב את כל אלה, תירא מבוראך ותשמר מן החטא, ובמדות האלה תהנה ש' מח בחלקך. וכאשר תתנהג במדת הענוה להתבושש מכל אדם, ולהתפחד ממנו ומן החטא – אז תשרה עליך רוח השכינה, וזיו כבודה, וחי עולם הבא.

ועתה בני דע וראה, כי המתנאה בלבבו על הבריות – מורד הוא במלכות שמים, כי מתפאר הוא בלבוש מלכות שמים, שנאמר ([תהלים צג א](#)): "ה' מלך גאות לבש", וגו'.

ובמה יתנאה לב האדם? אם בע'שר – "ה' מוריש ומעשיר" ([שמ"א ב ז](#)). ואם בכבוד – הל' א לאל' הים הוא, שנאמר ([דה"א כט יב](#)): "נהע'שר והכבוד מלפניך", ואיך מתפאר בכבוד קונו? ואם מתפאר בחכמה: "מסיר ש' פה לנאמנים, וטעם זקנים יקח" ([איוב יב ב](#)). נמצא: הכל שנה לפני המקום, כי באפו משפיל גאים, ובכזונו מגביה שפלים. לכן השפיל עצמך, וינש' אך המקום.

על פן אפרש לך איך תתנהג במדת הענוה, ללכת בה תמיד: כל דבריך יהיו בנחת, ור' אשך פפורי; ועיניך יביטו למטה לארץ, ולךך למעלה; ואל תביט בפני אדם בדברך עמו. וכל אדם יהיה גדול ממך בעיניך: אם חכם או עשיר הוא – עליך לכבדו. ואם רש' הוא, ואתה עשיר או חכם ממנו – חש' ב' בלךך כי אתה ח'ב ממנו, והוא זכאי ממך, שאם הוא חוטא – הוא שוגג, ואתה מזיד.

בכל דבריך ומעש'יך ומחשבותיך, ובכל עת – חשוב בלךך פאלו אתה עומד לפני הקדוש ברוך הוא ושכינתו עליך, כי כבודו מלא כל העולם. ודבריך יהיו באימה ויראה, כעבד לפני רבו.

ותחביש' מכל אדם. ואם יקראך איש – אל תענהו בקול רם, רק בנחת בעומד לפני רבו.

נהוי זהיר לקרות בתורה תמיד, אשר תוכל לקומה. וכאשר תקום מן הספר – תחפש' באשר למדת' אם יש בו דבר אשר תוכל לקומו. ותפשפש' במעש'יך בב' קר וב'ערכ, ובזה יהיו כל ימיך בתשובה.

והסר כל דברי העולם מלבד בעת התפלה, והכו לבד לפני המקום ברוך הוא. וטהר רעיוניך, ותשב הדבור קודם שתוציאנו מפיו.

וכן תעשה כל ימי חיי הבלך בכל דבר ודבר, ולא תחטא. ובזה יהיו דבריך ומעשיך ומחשבותיך ישרים; ותפלתך תהיה זכה וברה ונקיה, ומכוננת ומקבלת לפני המקום ברוך הוא, שנאמר [\(תהלים יז\)](#): "תכין לבם – תקשיב אזנך".

תקרא האגרת הזאת פעם אחת בשבוע ולא תפחית, לקומה וללכת בה תמיד אחר השם יתברך, למען תצליח בכל דרכיך, ותזכה לעולם הבא הצפון לצדיקים. ובכל יום שתקראנה – יענוך מן השמים פאשר יעלה על לבך לישאל, עד עולם. אמן סלה.